

Süreci derinleştiriyor. Sürecin henüz illenbrasyon
 süreçleri kazanılmamıştır. Ancak bu süreç, değer-
 sel değerlerden olan humanizm ve demokratizm
~~insanlık~~ - değerlerini ^{insanlık} başa çıkarıyor. Politika sistem
 farkı bannmatörün demokrasi ve insan hakları rüzga-
 rı tüm dünyayı etkilemektedir. Bölünmüş olan bu
 değerler, kurumlar ~~ve~~ sarımakta. Statüko, yapıları
 değişime zorlanmaktadır.

Türkiye'de bu rüzgârın etkisindedir

Ülkemizde 12 Eylül'den sonra oluş bitenler, düşünce
 bilen her insanı etkilemektedir. Türkiye'de, insan hakla-
 rı düşüncesinin ancak 12 Eylül'den sonra 700 bin dolayında insan Siyasal
 polis terförlüğünden istenecektir jermiştir. Hala
 düşünceyi yasaların dışına, ancak çalışma tercihi vermedigi
 bir parti veya bir örgüt üyesi isen ve polisin eline
 düşer gelmeyen denki istenecek ve kader gibi gidi
 9 yıldır oluş bitenlerin sonucu insan beyni bu
 olguya şartlanmıştır. Bu değişim bir olguydu?
 Tabii ki hayır. insanlık emeri isteneceği güncel
 diye düşünme başlı madde güncel. Ceza ev terric in-
 denleri acile pre leride başına blued le. Her türlü
 kötü koşullara kendisini hazırlayarak ülkenin demokra-
tikleşmesi için toplumun demokratikleşmesi için
devletin demokratikleşmesi için görmektir ülke-
de düzenlerde, Siyasal giz giz cajale gü me dan
 da di nenen anala de bu eytemleri ile isteneceği
isteneceğinin üzere üzere güncel
 Sen görmektir ülkenin TRK ve TRP konu çile
 ve üyeleri, alışla gelen istenece ve her hangi bir
 kötü insanlık ile karşı karşıya kalın mad lar.

Ama üyelerinin serbest bırakıldığı, yöneticilerinin tutuklandığı
 koşullara razı olacağız. Elbetteki kayes. İstemeceğim,
 istemeceğimin periletile bildiği görülmüştür ama bundan sonra
 olmayacağı vaatlarına gelince. Aksine diğer tarafta da
 devam ediyor. Bin üzerine örgütlü gidildiğinde,
 içeride ve dışarda kamuoyu onun dikkesi ~~deği~~ olayın
 üzerine gönlendirildiğinde, koşulları değiştirmenin olanaklı oldu-
 ğunda pörüyoruz. Özal'ın 27 Eylül'de Strasbourg'ta
 Avrupa Konseyi parlamentolar meclisi önünde yaptığı
 konuşma, içerik olarak ülkeye ilişkin ~~bu~~ ~~gözet~~
~~demokrasi~~ demokrasi ve insan hakları açısından bir çok
 güzel olmayan gençler toynada, Türkiye'de devlet
 olarak, hükümet olarak dünyadaki bu duruma göre
 linden etkilediğini; demokrasi ve insan hakları gibi
 değerlerin Türkiye'de artık pörade edilemeyeceğini
 İstidilâ resmî konuşma düzeyinde kalsada bilincine
 varıldığını görüyoruz. Partinin TBMM yöneticileri göz-
 etiminde iken, Adalet Bakanlığının ve Başbakanlığın
 «Sarıpın gözaltında iken avukatı ile pörüstürülebile-
 ceğine ilişkin» 0 aşamada uygulandırlarınymta olma
 genelgesi; hükümetin Avrupa insan hakları komisyonuna
 bireysel başvuru hakkını tanımadan sonra, insan hakları ada-
 let divanı kararlarında kabul etmesi bu gelişmelerin kimi
 işaretleridir. Ama Türkiye yapı olarak devletin örgütleniş
 biçimi ile, onun içindeki işleyiş şekli ile henüz daha
 bu işlerin çok gerisindedir. Demokrasi ve insan hakları
 açısından Türkiye'de bir hukuk reformu kaçınılmaz-
 dır. Toplumda 12 Eylül'den sonra demokrasi ve insan
 hakları bilinci, 12 Eylül/80 öncesine göre gelişmiştir.
 Uluslararası barış ve güvenliğe süreci süratli bu defekte-
 rin önünü açmaktadır. Ama Türkiye'nin ve hukuk
 yapısı, onun işleyiş, altına imza koyduğu uluslararası ve
 bölgesel sözleşmelerle çelişmektedir.

Bu açıdan da Türkiye'de bir hukuk reformu kâğıt üzerinde. Bu ~~konularla~~ konularla Türkiye'de demokrasiyi kazandırmak konusunda olanaklı hale gelmiştir. Nasıl dünyadaki baryer ve yavaşlama süreci kendiliğinden gelişimi yavaşlatıyor, ülkemizde de demokrasi ve insan haklarını kazanma kendiliğinden süreci "deneyimden" oluşmaktadır. Bugüne kadar kazanılan her hak, tecrübelerinin karşılığı, ajarda ödemiş, ödemiş olduğu atılan adımlar, yaratılan defektö durumlar sayesinde olabilmektedir, olabilmektedir. Ne yapabileceği demokrasi için ve özgürlük için kazanılan bitmesi kendi özgürlüğünden feragat etmeden olmalıdır. İnkılap ~~filozof~~ filozofların söylediği gibi "ben sizin düşüncelerinizi benimsemiş olurum ama sizin düşüncelerinizin özgür olmasını ^{istemi} için kendi özgürlüğümü vermeye hazırım," diye bildiği gibi: Özgürlükler için, politik çabalarla için böyle yapmamak nasıl kazanacağız bu demokrasi ve özgürlükleri!

"Kronik" istikrarızlımı, derinleştirilecek demokratikleşmeyi?

Böyle bir soruya, eğer istikrarızlık "duerim" getirecek beklentisi içinde değilsek, elbetteki demokratikleşme temennisi veriyoruz. Türkiye'de bugünkü durum nedir? Türkiye ~~9 yıl~~ sonra daha 12 Eylül'den itibaren süreci yaşıyor. 12 Eylül sonrası oluşturulan çeşitli yapıların birer parçası, enjeller asılabiliyor değil. 82 anayasası, siyasi partiler yasası, seçim yasası bunların başında gelmektedir. Ceza yasasında politik çabalarla özgürlükleri hakkı tanımayan hükümlerinin ~~varlığı~~ varlığı, işleri ve emelleri yararına, ülkenin yararına ~~varlığı~~ kendi çıkarını öne çıkaran katman isteyen demokrist partisine sosyal çabaların hakkı, halâ

-faannamanın olunan sorunların bir başka boyutunu oluşturmuyor.
 -Bu sorunların toplumu içtinde politik iktidarın oluştuğunu yaratıyor.
 Seçim yasasının anti demokratikliğinden yararlanan Özal
 % 36 oyla parlamentoda % 65 çoğunluğu elinde tutulmuştu.
 -Evet. Bu tasarıya bir politik iktidarlık konusu olan,
 26 mart'taki genel seçimlerde % 21 e ve hatta jündeki kamu-
 oyu yoklamalarına göre % 15 lere kadar düşen oy desteği
 ile ~~hükümette~~ kalmasına, bu anti demokratik yapı üzerine
 oturmuş devam ediyor. Özal şimdiye kadar kendisini yada
 teklifine belirleyeceği birini Cumhurbaşkanı seçtirir
 Demirel'in tabiri ile Çankaya ya paspa koşturuyor.
 -Bu durum eğer şu ana kadar ki gibi devam ederse, Özal bü-
 tün uyarılara rağmen Cumhurbaşkanı olur ise veya tek
 ANAP oylarına dayanarak birini seçtirir, varolan politik
 iktidarın bir üst boyuta taşınarak devam et-
 cektir. Parlamentodaki muhalefete gelince Oylar 26 mart
 genel seçimlerinden sonra habli olarak erken seçim gündeme
 getirilebilir. Bu talep TBKP olarak bizim de desteklediğimiz
 bir taleptir. Ancak parlamentodaki muhalefet bir erken
 seçimle, bir Cumhurbaşkanı seçimi ile gündemi
 sürüldükçe henüz istediği sonucu alamadı, hende diğer
 alternatifler Özal'a bırakılmış oldu. Ancak söyleyelim ki Sol,
 toplum Türkiye politikasında rol oynamıyor. Sol, kendi
 iç tartışmalarının yanında, ilkinin karşı karşıya bulunduğu
 sorunlara ilişkinde, bunların çözümlerine ilişkinde
~~bu~~ rejimi 12 Eylül çağrısından çıkaracak, demokratikleşme
 yolunda koyacak çözümlerini geliştirememiştir.
 partimizin 12 Eylül'den önceki, ilkinin demokratikleşmesi
 toplumun demokratikleşmesi, devletin demokratikleştirilmesi
 için, yeterli görülür veya görülmez, doğru veya yanlışta sürüle-
 bilir (bu doğruluğuna inanıyoruz) alternatif önerileri vardır.
 -Bizim elverişimiz bunları hayata geçirmeye yetmeli olmu-
 ştur. Bizim demokrat adınlar atıyor olsak

Ona bunlar karşında yasal ve yasadışı bütün
Muhalefet ne yapıyor? Hiç bunlar parlam, söylemenin
fark edilerek konuşur. 'Bu kanunlar biraz daha kendisine'
katılmattılınca u bun iktidara gelince yapacağız',
diyor.

Türkiye'nin önünde bir numaralı sorun demokrasi
sorunudur. Demokrasi sorunu ~~demokrasi~~ ~~demokrasi~~ ~~demokrasi~~
12 Eylül'ün bir bütün tasfiyesi, onun anayasası,
Ceza yasası, Resmî yasası, partiler yasası, ilk
basta gelir. Bu köklü dönüşümlerle demokratik
bir yapıya kavuşturulması için bir mutabakat
gerekir. Mutabakattan, sadece parlamentoda
fikir/planlar bulunur çünkü 3 parti ~~3~~ ~~parti~~ ~~parti~~
silomaz elbette. Toplumun bir bütün bir değişim
've olumlarına öfküce katılmı olmalıdır.

Özal'ın bu söyledikleri karşında tüm muhalefet,
tüm demokrasi güçleri beceriksizdir, başarısızdır.

~~Özal'ın bu söyledikleri karşında tüm muhalefet,
tüm demokrasi güçleri beceriksizdir, başarısızdır.~~
~~Özal'ın bu söylediklerini demagoji olarak çıkararak
başarıya ulaşamaz ve başarısızdır.~~

Özal'ın bu söylediklerini yabalıyor ancak gitmekte
mümkündür, onun söyledikleri demagojiye deme-
goji olarak çıkararak mümkün.

Bu sorunlar ~~çözümlenir~~ politik istikrar ve istikrar
eddirilmelidir. ~~Ö~~ politik istikrarsızlık devrim
potansiyel, ama her türlü müdahale birincisi-
nede ~~bu~~ ~~kapıyı~~ ~~aralık~~ ~~tutmaya~~ ~~devam~~ ~~edebilir~~.

Demokratikleşme Projesi:

Bürokrasi sonra Cumhuriyetçilik seçimi var, hali evlada
resmî açıklanmış bir aday yok, bir kovanüste yok.
Belki ~~bu~~ ~~güçleri~~ ~~etudiyumunda~~ ~~bu~~ ~~sorun~~ ~~bir~~ ~~netliğe~~ ~~kavranmış~~
olacak, belki de bitmiş olacak. Ancak sorun bunlarla bitmiyor.

Parlamentodaki muhalifat partilerinden İTİP. Cumhurbaşkanı-
kurulduğu konusunda Özal'a yazılmaya zorlanır.

İTİP Güne yasasının yürürlüğe girmesiyle birlikte tam
kaynamaya. Bu parlamentodaki demokratikliği, anti
demokratikliği tartışılabilir. Ancak seçimi bir
Cumhurbaşkanlığında demokratik olup olmaya bağlı
tartışılabilir. Ancak bugünkü durumda bir askeri
kaynama olmadıkça yapılacak bir matabakatla
seçilecek Cumhurbaşkanı, transizisyona doğru
giden bir politik istikrarlılığın sağlanabilme-
sini ve demokratikleşmenin önünüde açabilir.

Ancak meseleyi bir Cumhurbaşkanı, katte
bu zorullarda yapılarak bir erken seçime indit geye-
cek 'demokratik' çözümlerle de görülmelidir.

Ayrıca 'Cumhurbaşkanlığı' konusunda yapılacak
cek bir konansüs'ün yanında, bir demokratikleş-
me paketi olarak, Demokratik bir anayasa,
Türk Ceza yasasındaki 141-142 ve 163 ü maddeler,
Seçim Yasası, Siyasi partiler yasaı, Kürt halkının
ve diğerlerinin sorunlarının kabulü, Genel et gibi konun-
larda bu konansüs'ün içinde olmalıdır. Böyle bir
demokratikleşme paketi, ülkenin demokrasiye
geçişinde bir ilk proje olabilir.

Demokrasi isteyen herkes bu talepler etra-
fında ~~birlikli bir~~ birleşebilir.

Mehmet KARAT

TÜRKİYE SÖZ